

Diurnalu glumetiu sociale-politicu-tocu.

<p>Diurnalulu' acest'a ese totu in a pou'a Marti-sera; dar' prenumeratiunile le primesce 'n tote dillele IMPRIMARIA „GEORGIU LAZARU“ in Gherla — Szamosújvár.</p>	<p>Pretiuu de prenumeratiune: pentru Austro-Ungaria: pre unu anu 6 fl., pre 6 luni, 3 fl., pre 3 luni 1 fl. 50 cr.; — pentru Strainatate pre unu anu e: 8 fl. — 20 franci — lei noi.</p>	<p>Tote siodeniile, diurnalele de schimbu, produsele literarie si reclamatiunile suntu de a se trimite la: Redactiunea diurnalulu' in Arad, strata Teleki nru 27.</p>	<p>Publicatiunile se socotescu cu 2 cr. de fie-care centimetru cuadratu ce-lu ocupa in diurnalu, adausu 30 cr. tace timbrale de fie-care inserare. La repetiri mai dese se acorda reduceri insemnate.</p>
---	--	---	---

La adres'a Vladicului romanescu din Gherla.

I. Ca reflexiune la un'a din detorentiele s'ale neglese.

Canonulu XXXII. alu Pravilei dice: Episcopi, qui Metropolitan non commemorant in sacris, ab officio suspendantur, pertinaces autem deponantur.

II. Din ocasiunea petrecerei s'ale prin Budapest'a si Oradea-mare.

Joannes antistes non curat Clerus ubi stes;
Optans ut valeas, dummodo non redeas!

Dracu-a ride acusi de toti!

„Interesu“ — suspina bus'a copilei, candu langa sinu.
O stringe cu teneretia unu mosiu garbovu si betranu,
„Interesu“ diceu Don-juanii chiar' in clip'a 'n care joru
Si facu sluteloru bogate dechiaratii de amoru.
Vreti se sciti cum fidentieza astadi tinerii la noi!?
Eca asia: (zestrea 'nainte si iubirea inapoi)
— Asiadar' — intraba 'n fine tatalu fetei — pre fetioru,
„Dicei ca iubesci fiic'a noastra cu adeveratu amoru?
„Ceriulu se benecuvente sentiementulu vostu curatu;
Si ce dice petitoriulu? elu in vise-i cufundatu...
— Cinci mii de floreni in mana... surii aprigi ca
[doi smei...
„Cara, boi, si vre-o trei sute . . . . . ei!

„Ce-ati disu? o iubescu si cum nu? da puçinu,
— destulu cinci mii

„Candu voiu esi intre omeni, ei voiu dice: „se nu vir“
Dragu poporu! pornisi pre calca care duce la perire.
Candu-ti bati jocu, iei in gluma insusi sentiulu de
[iubire.

Adi parentii facu comerciulu insusi din copii sei
Imprasciandu for' se planga totu ce au mai scumpu
[in ei.

Fetele primescu la haine, si' apoi la petitoriu,
Tenerii cu zestrea fetei facu credintia si se 'nsoru.
Adi amору in comerciulu unu articlu generalu,
La noi totu este vertute ce, pre-aierea-i trivialu.
Toti ambla ca se insiele — mirele mirés'a s'a,
Generele socru, — acest'a pre genere — ar' vře-a
'nsiela,

Mai poftimu fa o 'ndreptare estui reu deca mai poti
Ridu cu totii unulu de-altulu, draculu ride-apoi
[de toti.

Parentii nu cauta alta far' a 'nparechiá-averi
Ca si candu num'a 'n avere ar' stá-a visticiei placeri,
Din ast'feliu de socotele fora leacu de fundamentu
Vreti familii virtuose si oneste — cu-unu cuventu
Din ast'feliu de — Ne-unire, din a urei negru-isyoru
Asceptati flórea natiunei, a natiunei venitoriu?
Voiti iubitori de tiéra, juni voimici, cetatieni drepti
Dela cei ce eredira numai ura si dispretiu?
Poftimu fa o 'ndreptare estui reu deca mai poti
Ridu cu totii unulu de-altulu, dracu-a ride acusi
[de toti.

Economia practica.

In una Domineca pre cându se tiené serviciu religiosu in catedral'a orasiului * * se observá de contra S. S. Episcopulu, cá între multimea asistenta erá si unu brigadier care tiené in mâni o paruchia de carti de jocu desfasurate in forma de véntuariu, si asupr'a caror'a avea ochii atîntiti cu mare révna, facîndu-si din cându in cându semnulu sfintei cruci.

Santi'a S'a luándu acést'a dreptu o bat-jocura a sanctuariului besericescu, se infuriá si ceré se pedepsésca pe cutezatoriu.

Evlaviosulu brigadier fú dusu inaintea comandantulu unde respunse armatoriului interogatoriu:

Comandantulu: Cum ai indrêsnitu, nimernicule, se intri in sant'a beserica, cu o paruchia de carti de jocu in mâni?

Brigadierul: Dar' aceste carti compun cartea mea de rogatiuni.

Comandantulu: Ai curajulu inca de a-ti ingreuiá fapt'a prin acést'a noua profanare?

Brigadierulu: Domnule comandantu, déca me ingaduiti se me esplicu, veti judecá pe locu de sum séu nu vinovatu.

Comandantulu: Se vedemu.

Brigadierulu: Am avutu slabiciune pentru patru lucruri: 1) Calendaristic'a, pentru calcularea timpului prin care trecu; 2) Religia, pentru curatirea pecatelor pe care le facu; 3) Regulamentele militare, pentru a nu lipsi dela detori'a mea si 4) Distractiunea, pentru multiamirea sufletului meu.

Comandantulu: Ei bine! ce au de a face tóte aceste cu sacrilegiulu pe care l'ai facutu?

Brigadierul: Se vedeti, d-le comandantu — pentru-cá se-mi capatuescu mijlócele eceloru dintâi trei slabitiuni, trebuiá se am o biblioteca intréga, pe care pe lînga cá nu aveamu bani de a o cumpará, dar' apoi erá si nepotrivita cu positi'a mea de soldatu, nepoténdu-o avea cu mine ori cându si in tóte locurile, unde detori'a me chiama, si atunci am recursu la aceste carti cu care petrecu si in acel'asi timpu 'mi servescu de biblioteca

instructiva. Ce voiti? Economia practica m'au desceptatu la acésta descoperire.

Comandantulu: Nu te intielegu.

Brigadierul: Dati-mi voia se ve lamurescu asupr'a calendariului mai ántai. Aici avemu unu jocu de carti ce'a ce insemnéza unu anu. Apoi, numerandu cartile cu cei 365 de ochi avemu 365 de díle ale anului. Iata 12 figuri cari represinta lunele, 52 carti numerulu septemaniloru si patru masle ann-tempurile.

Comandantulu: Ingeniosu, in adeveru! dar' religia?

Brigadierulu: Poftiti: „As-“ unu singuru Ddiu, „Doi ochi“ — Adamu si Ev'a; „Trei ochi“ — Tatalu, Fiiulu si Duhulu sfántu; „Patru“ — Evangelistii Ioanu, Marcu, Mateiu si Luc'a; „Cinci“ — Ceriulu, paméntulu, sórele, lun'a si stelele; „Siepte“ — Diu'a Duminecei in care a pausatu Domnedieu; „Optu“ — cele optu taine; „Nóue“ — cei 9 leprosi vindecati de Domnulu nostru Isusu Christosu, — „Diece“ — cele 10 porunci.

Comandantulu: Prea ingeniosu, pe cinstea mea! Se vedemu mai departe.

Brigadierulu: Cá instructiune militara; cartile complete forméza regimentulu, rosiele batalionulu din drépt'a, negrele batalionulu din stâng'a. Maslele represinta patru companii, a unui batalionu. Valetu pe comandantulu companiei, se traiti! Dam'a pe vivandiera, rig'a pe d. colonelu.

Trecándu la distractii, déca jocu „concin'a“ insemnéza scól'a de soldatu; de jocu „preferance“ me gasescu in scól'a de companie; cându facu „stos“ me affu in scól'a de brigada si cându invertescu cartile cu „iaca pop'a nu e popa“ me gasescu in tirailori pe ordine rasipita. Iata in scurtu d-le comandantu, folosele ce-mi procura aceste 52 de carti; de credeti cá meritu vre-o pedépsa ordonati!

Comandantulu: Nu; tu esti prea desceptu pentru cá se meriti pedépsa. Dar' vei avea in vedere a te servi cu cartea t'a de rugatiuni mai multu prin casarma s'au cafenele, decâtu prin beserici, pentru a nu atinge pe descendentii autorului unui asemenea opu interesantu.

Tanda si Manda.

T. O patî deputati'a dela Careii mari cu
Canoniculu Vela din Oradea-mare,

M. Cum asié?

T. D'apoi ci ca a mersu la Vladicu din
Oradea-mare se-si céra popa care se le dîca caza-
ni'a pe limb'a unгурésca, si neafându pe Vladicu
acasa s'a abatutu pe la Canoniculu Vela, — ca
bag'sém'a domni'a-lui e mai mare dupa Vladicu si
si-a descoperitu dorenti'a loru; si apoi aci ce valostu
o capetatu?

M. Ba.

T. D'apoi Canoniculu Vel'a, — cum ar' fi
facutu ori si care Romanu omu de-omenia, — i-a
probozitu aspru si i-a rusnату pentru-cá si-au pa-
rasitu limb'a parentiésca si li-a fágáduitu cá li-a
umblá dumni'alui de tréba cá se capete popa care
se-i invetie románésce . . . . muştruiiaru nemtiesce,
se-i muştruiiasca, ca nu-su vrednici de tiétiele cari
li-au suptu.

M. E, — d'apoi se fi mersu ei la Gherl'a,
cá acolo capetá popa care nici nu scia limb'a ro-
mánésca si erá intru tóte dupa tipulu si aseme-
narea loru.

T. Dóra numai nu au ajunsu cei din Gherl'a
la atát'a?

M. Ba, Tanda, durere da de-oru merge lucru-
rile totu asié astadi-máne Gherl'a va deveni pro-
pagand'a proselitismului nationalu si relegionariu . . .

○ escusare nimerita.

Colonelulu: Domnule capitann, 'mi pare reu,
cá sunt silitu a-ti face observatie pentru cuvintele
injuriose pe cari le intrebuintiedi fačia cu inferiorii
d-t'ale. Sergentulu-major mi s'a plánsu, cá l'ai fa-
cutu magariu.

Capitanulu: Scusáti-me, domnule colonelu, eu
sum cámu aspru cu ómenii mei, inse n'am intentiuni
rele. Regretu cá am intrebuintiatu acelu cuventu,
inse n'asiu fi crediutu nici odata, domnule colonelu,
cá acelu sergentu-major va fi asié de magariu,
incátu se se plánga d-t'ale incontr'a mea.

Banii.

Canta cuculu, mierl'a dîce:
„Nu-ti bea banii mei voinice!”
(Cant. pop.)

Am amici si neamuri multe,
Domnedieu i scî pre toti,
Unii-mi suntu veri, fini si cascrii
Altii unchi, cumnati, nepoti!
Astadi toti de min' se léga
Cá li-su neamu adeveratu,
Déca pung'a-mi este plina
Cu bani de argintu curatu!

La avutu din ori-ce parte
I-i resare sora, frate!

Am avutu mai multe fete
Cá unu tata-adeveratu,
— De frumóse, nici poveste —
Pre tóte le-am maritatu.
Si inca me ié mirarea
Dupa popi si advocati,
Astadi suntu de toti vedinte,
Dupa-aloru stimati barbati!
Cá-ci banii si sutele
"Ti marita slutele!

De me ducu in birturi frate
Se vedi toti cum 'mi facu locu,
Toti se scóla si-mi inchina:
„Se am díle cu norocu!”
Toti me punu in fruntea mesei
Me cinstescu cá pe unu craiu,
Cá-ci ei sciu cá le-oiu platí
Vinu de-elu rosia, cafa, ceaiu!

Cá-ci banii, paralele
"Ti aducu onorile!

Astadi toti 'mi dau onóre
Mai cá si la unu magnatu,
Si de-oiu vré, si de n'oiu vré
Me facu chiar' si literatu.
Vedeti ómeni, cum e lumea
De usióra pentru bani . . . .
Deci traiésca-mi punguliti'a
Si sporésca in multí ani!

Candu ai bani, toti te iubescu
Er' cându n'ai toti te urescu!

S. P. Simonu

Trénc'a si Trénc'a.

Fl. Iu . . . iu . . . iu . . . ce bine mi pare
Că inca-su totu feta mare,
Iu . . . iu . . . iu . . . iu . . . iu . . .

Tr. Ce n' aiha te-a apucatu, de esti asié vesela ?

Fl. D'apoi cum n' oiu fi vesela, candu-su candidat'a de preotésa.

Iu . . . iu . . . iu . . . iu . . . iu . . .
Iu . . . iu . . . iu . . . ce bine-mi pare
Că inca-su totu feta mare,
Iu . . . iu . . . iu . . . iu . . . iu . . .

Méi, inca dascalit'a ast'a a cutezatu se me batjocorésca acum'a la prindérea postului ca-su feta remasa, feta betrana, feta . . . No las' că i-oiu areta io ei numai se mi se popésca . . .

Tr. Ha ! ha ! ha ! D'ai nebunitu, ori ce grelusi ti-au intratu in capu ? Cum socoti tu că va ajunge se se popésca Toderu lu ? Tanaste din capulu satului, candu abié a invetiatur 2-3 scoli, apoi a fostu lapedatu si din jendaria, — ca dora la popia se cere invetiatura multa si portare buna — moralicésca, cum se dice . . .

Fl. Ei da airéa — da nu la noi, că dora scfi ca decându a venit'u la Gherl'a Vladicu estu nou toti ómenii cari sciu serie si ceti se potu popi numai se póta face pre cati va sateni cá se scie séu se mérga la Gherl'a si se poruncésca Vladicului cá se primésca pre omulu lor'u la mórarisiu, ca alt'mintrea asié si-asié va fi . . . apoi Tóderu meu scie cá ce trebue la sateni cá ei se aiba lipsa grabnica de-a li se face popa elu, — — da chiar' elu si nu altulu . . . Chiar' mai nainte a fostu la Itzig de-a facutu cu ei sfatulu si au hotaritu cu totii cá se aiba lipsa de popa in satu si au alesu pre Tóderu meu pentru de-alu trimite la bogoslovía cu porunca cá de nu pre Pasci, da pe Craciunu la tóta intemplantrea se i-se dee darulu. Si asié io pe Craciunu, vpiu fi preutésa, ca Tóderu mi-a fagaduitu ca indatate-a pune izamentulu a veni acasa si ni-oiu cununa si-apoi me-a duce si pe mine la sfintire. Apoi se nu me veselescu. Ba me veselescu si m'oiu veselí si de ciud'a dascalitiei . . . Iu . . . iu . . . iu . . . iu . . . iu . . .

Tr. O' bata-te noroculu se te bata, ca n' bunu ceasu te-ai nascutu !

Telegrame.

Petersburg 12 martiu nou. Dupa prealabil'a inscientiare alui Carol Mellicol, Nihilistii astadi la trei ore au aruncatu pre Tiarulu Rusiei, aruncându asupr'a Capetei Majestati Sale Imperiale doue bombe nihiliste de sistemulu celu mai nou, cari ar' face cimate vietiei si unui preaoslavnicu archiereu de celu nou.

Petersburg 14 martiu nou. Frontasii tierci au proclamatu pre fetiorulu Tiarulu omoritu de domniú si stapenu su numirea de Alesandru III, Nihilistii au aprobatu acésta proclamare proclamându-lu si din partea lor'u de tianta a glonioru si bombeloru lor'u nihiliste, deca nu va da tierci constitutiune.

Petersburg 15 martiu nou. Majestatea sa Tiarulu omoritu se va indura a primi audentii in Capela de curte in tote dílele urmatore pana in 27 martiu nou, candu va benevolii a se ingropa cá toti mortii.

Publicatiuni serióse.

Apellu

ca'tra poporulu romanescu, in caus'a espositiunei nationale, care se va deschide in 27/15 Augustu 1881 la Sibiu.

S'au implinitu 18 ani, de candu se infiintase pe teritoriulu Transilvaniei la Brasiovu, cea de antalu espositiune de manufacture si de producte, adunate numai dela individi si familii de nationalitate romanésca. Incercare mai multu improvizata, modesta, compusa din vre-o doue mii si doue sute de obiecte, ea totusiu a lasatu in memori'a contimpuraniloru cele mai placute impressiuni, au avutu si rezultate positive, atatu spirituali catu materiali pentru scopurile Asociatiunei nostre.

Pana in a. 1862 opiniunea strainiloru era, cá in manile poporului nu se afla nici unu ramu de industria, era inulti si mai exagera dicendu, cá romanulu nici nu este aptu pentru cultivarea professiuniloru si cu atatu mai pncinu pentru industria mare (fabrica) si pentru artile frumoase.

Interesse de ordine superio're si chiaru vitali obliga pe natiune, in casulu de fa'cia pe asociatiunea transilvana, se dea poporului ocaziunea de a face se dispara acelu prejudetiu periculosu, totuodata se afle prin mediolocirea unei espositiuni, a unei platie comune nationale, daca se deprinde elu macaru in unele ramuri ale industriei si care aru fi acelea, indata apoi se se intrebe, daca genulu si temperamentulu seu ilu tragu sau nu, spre cultivarea artiloru si a meseriloru. Acésta trebuiá se se scia cu atatu mai virtosu, cá intrarea unei parti considerabile a poporului nostru pe terenulu industriale, a si ajunsu a fi o cestiune de vietia pentru densulu.

Este o axioma adoptata de cei mai renumiti economisti si barbati de statu ai tempului nostru,

care suna: Nici un popor care nu cultiva artile si industri'a, nu are dreptu a senu-merá între popórale civilisate.

Si érasí alt'a, totu aia de apodictica: Popórale lipsite de industria, n'au viitoriu.

Barbatii cei mai luminati ai natiunii nóstre au datu si pâna acuma probe de ajunsu, cá densii suntu petrunsi de adevéruleu acestoru doctrine.

Trei adunari generalj ale Asociatiunii transilvane din trei parti ale terei, adeca dela Simleu, Seghisiór'a si Turd'a, petrunse de adevéurile atinse mai in susu, au enuntiatu in unanimitate, imperiós'a necesitate de a infiintá a dou'a espositiune, éra a trei'a, cea din Turd'a a impusu realisarea espositiunii in termeni clari, Comitetului seu centralu. Cu acést'a in sa nu a dispensatu pe nici unu membru alu Asociatiunii transilvane dela nobil'a si patriotic'a îndetorire de a face fia-care din partea sa totulu, pentrucá espositiunea dela Sibiiu, a carei deschidere e deñpta pe 27/15 Augustu 1881, se aiba rezultaté cátu se póte mai dorite si imbucuratórie.

Din partea sa, subscribulu comitetu vine cu acestu apellu alu seu spre a se adressá in acést'a întreprindere de impartantia suprema, nu numai cátra membrii Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a popóruleu romanu, ci cátra tóte clasele societatiiei romanesce, cátra tóte familiile si persónele inteligente si inspirate, de ideile adevératei civilisatiunii, cá se binevoiesca a'i veni in ajutoriu cu puterea cuventului îndemnandu, éra prin fapta, mergédu inainté cu esemplu intru inavutirea viitórei espositiunii cu obiectele cele mai variate, din tóte ramurile activitatiiei omenesce. Nimicu se nu ne para neinsemnatu din câte lucruri produce natur'a pe urm'a laborei omului, din câte tine ea ascunse in síñulu seu si ascépta, cá omulu se le descopere si folosésca; nici unu obiectu de industria si de arta, din câte potu se ésa din mâni romanesce, se nu dispretuim. Scopulu espositiunii nóstre nu este, cá se ne producému din simpla vanitate cu ceea ce nu avem si ce inca nu suntuem in stare de a produce, ci cu totulu altulu! Se ne presentam noue insine asiá precum suntuem astadi pentrucá se scim de unde trebue se continuam in diu'a de mane. Nici o ilusiune se nu ne facemu; dara, nici acelu pessimismu destructoru se nu'lú nutrimu, cá si cumu industri'a si tóte productele labórei popóruleu romanescu nu ar' insemná nimicu in lupt'a universale pentru esistentia. Fia productele industriei popóruleu nostru ori-cátu de primitive, cá-ci elú cu acelea s'au ajutatú intr'o viétia nu de sute, ci de mii de ani. Pre cându republic'a Romei antice érá intru tóta splendórea sa, carulu si aratrulu, cas'a si îmbracamintea, popóruleu din Itali'a se presenta pe monumente, pe numi si medalii in forme mai primitive decâtu le vedemu pe acelea la popóruleu nostru intru o parte considerabile a provinciiloru locuite astadi de elú. Este inse si numai o cestiune de apretiare si de gustu a tiné cineva cá de es, o multime de mode in porturi din dilele nóstre, nu aru fi curatu caricature pe lângá costumele antice, in care ni se presenta consuli si prefóri, imperatori si tribuni militari, senatori si cavaleri, éra mai virtosu matrónelle si ficele lorú. Din tóte acelea costume antice affi cele mai invédate une in costumele diverse ale popóruleu preste totu, pe unde civilisatiunea falsa, introdusá de speculanti strajai si amesteculu cu costume barbare, nu le-au schimositu si deterioratu.

A purcede in modu-taxativu si specificu obiectele apte pentru espositiune, aru insemná cá voimú se trecemu departe preste scopulu unui apellu. De altmentrea subscribulu comitetu nu a lipsitu a si implini si in acestu punctu missiunea atunci, cându in cursulu acestui anu a emisú o comissiune din síñulu seu, spre a elaborá unu planu de espositiune, care a si fostu presentatu adunarei generale din Turd'a.

Cádrulu acelu planu este atátu de vastu, in cátu aru incapea in tr'ensula, nu o pré modéstá espositiune partiale ci chiaru si universale.

Spre a facilitá publiculu a înoscerea acelu planu, aflamu cu cale a'lu anexá la acestu apellu sub A).

Spre a intimpina ori ce indoléla s'aru potea nasce in unii doritori de a participá la espositiunea Asociatiunii nóstre, subscribulu Comitetu isi tine de a sa detorintia a declará cá:

Tóte obiectele, de ori-ce natura si valóre, cáte se voru tramits la acéstá espositiune, suntu si remanu drépta proprietate a fia-carui participante, asié, cátu acelea se voru restitui si remite fia-carui îndáta dupa inchiderea espositiunii, pe temeulu registreloru care voru fi portate in tota regul'a, si numai acelea obiecte voru remanea la Asociatiune, pe care proprietarii loru se voru simti îndemnatu a le doná de buna voia, din generositate si patriotismu, in favórea fondalului Asociatiunii transilvane.

Midiulócele de comunicatiune in epoca nésctá s'au inmultitu, precum n'au mai fostu nici-odinióra, isi cu trasportulu facilitatu s'au micioratu si spesele in proportiuni considerabili, atátu la calile ferate, cátu si la postele cu deligencé comúne.

Unu regulamentu alu espositiunii, pe care'lú anecsamu sub B) cuprinde informatiunile necesarie despre modulu participarei la acea.

Pentru-cá afacerile espositiunii se mérga cátu se póte mai promptu si mai regalatu, s'a alesu unu comitetu speciale, constatoriu din ddnií membri: Bar. D. Ursu, G. Baritiu, Joanu Popescu, Visariónu Romanu, Parteniú Cosm'a, Alexandru Lebu, Dr. Dan. P. Barcianu, Eugenu Brote, Dim. Comsi'a, care s'a constituitu alegéndu'si de presidinte pe domnulu advccatu P. Cosm'a, de secretariu pe dn. propr. E. Brote.

Missiunea comitetului espositiunii este, a lua tóte mesurile preparative, cáte le va affi necesarie spre ajungerea scopului, a se pune in comunicatiune cu publiculu întregu, a primi la timpu in sensulu regulamentului alaturatu tóte obiectele destinate pentru espositiune, a le asiedia in localulu alesu spre scopulu acest'a si dupa inchiderea espositiunii a le remitte pe cele de remisú la proprietarii loru, a luá in sam'a sa pe cele ce voru fi daruite Asociatiunii transilvane.

Pe temeulu acestei notificari si respective instalari a Comitetului espositiunii, se întielege de sine, cá toti doritorii de a participá la espositiune voru avea a se adressá in ori-ce afacere de natur'a acesteia, de adreptulu cátra: Comitetulu espositiunii romanesce, in Sibiiu strad'a Cisnadiiei (Holttaurgasse) Nr. 7.

Inchiamu acestu apellu cu ceea ce s'aru fi convenitu: se-lu incepemu: Inainte cu Dumnezeu!

Din síedinti'a plenaria a comitetului Asociatiunii transilvane, dela 2 Decembre 1880.

Jacobi Bolog'a m. p.
v. presidinte.

G. Baritiu m. p.
secretaria.

A. Program'a espositiunii.

(Estrasu din raportulu comisiiunei.)

I. Montanistica.

1. Materialii fosile (carbuni, petrolu brutu etc.)
2. Minerale si metale (saruri, puciósa, grafitu, aur, arama etc.)

II. Agricultura, silvicultura si horticultura.

1. Totu feliulu de plante agricole (cerealii, canepa, inu, tabacu, trifoiu etc.)
2. Producte animale (pei, pene, cera, peri, lana, unsori, laptarii.)
3. Productele silviculturii (lemnarii, coje, resna, esca etc.)
4. Animale (cai, boi, oi, porci, gaini etc.)
5. Productele horticulturii (póme, legumi, flori etc.)

III. Industria.

1. Industri'a chimica (preparate chemice, ape minerale, sapunu, luminari, aspreala (scrobeala,) colorii, cleiu etc.)
2. Faina, spiritu, vinu, otietu, conserve si cofetarii.
3. Lana spalata, tieseturi, metasarii, brodarituri, dantele, vestminte fabricate din pei.
4. Industri'a metaleloru (aurarii si argintarii, arme, instrumente.)
5. Industri'a lemnariiloru (mobile, buti, rotaria, sindile, corfe, strugarii.)
6. Fabricate din pétra, pamenturi si sticla (óle, sticlarii, scocuri, cuptóre etc. etc.)
7. Industri'a nationala de casa.

IV. Machine si unelte.

V. Artele.

1. Artele grafice (tipografia, xilografia, litografia, fotografia etc.)
2. Art'a bisericesca (decoratiuni, odóre, icóne, candele etc.)
3. Architectura, (sculptura, zugravitulu, desemnul etc)
4. Anticitati.

VI. Producte literarie si mediulócele de instructiune.

Iu cátu privesce terminulu la care ar fi a se tinea espositiunea, comisiiunea, de si conscia de multele si variile greutati, ce suntu inpreunate cu arangiarea ei, a crediutu totusi, cá nu va fi favorabilu pentru intreprindere, déca se va pune in terminu indepartatu, cu státu mai multu nu, cu cátu espositiunea va avea se romana in marginile modeste, prescrise prin inpregiurari. Astfelu comisiiunea opinédia, cá espositiunea se va potea deschide in 27 Augustu (S. Maria) anului viitoriu.

B. Regulamentulu

expositiunii romane din Sibiu, arangiata de „Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.“

1. Expositiunea romana arangiata de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu se va deschide in Sibiu la 15/27 Augustu 1881 si se va inchiaia la 25 Augustu (6 Septembrie.) 1881.

2. Comitétulu espositiunii conduce si regulédia tóte afacerile espositiunii.

3. In fie-care despartimentu alu Asociatiunii se formédia unulu sau mai multe subcomitete de espositiune. Aceste stau in corespondentia directa cu comitétulu espositiunii, suntu indreptatite a provocá la participare a primii obiecte de espositiune si a le transportá in modu colectivu la adres'a comitétului espositiunii.

4. La acésta espositiune se admitu numai obiecte dela producenti romani.

5. Fie-care esponentu va insciintia comitétulu espositiunii celu multu pána la 1 Iuliu 1881 de-adreptulu sau prin subcomitete, despre obiectele ce dorésc a espune.

6. Tóte materiile esplosibile suntu cu totulu eschise dela espositiune

Alcohole, uleuri, materii alcalice si alte materii, cari ar puté fi daunóse pentru celelalte obiecte espuse, sau ar puté molestá publiculu, se primescu numai in vase mici si anume potrivite pentru acestu scopu.

7. Afara de aceste, comitétulu espositiunii are dreptulu a refusá primirea vre-unui obiectu si din alte motive.

8. Tóte transporturile espositiunii suntu a se insemná pe colli (lada, pachetu etc.) cu signatur'a: E. R. Sibiu 1881, si suntu a se adresá comitétului espositiunii din Sibiu (Nagy-Szeben.)

9. Punendu-se in cointelegere cu societatile drumului fératu, comitétulu espositiunii va nisui de a dobandi o tarifa redusa pentru obiectele espositiunii, supuse transportului. Publicarea dispositiunilor speciale se va face la timpulu seu.

10. Subcomitetele voru ingriji, cá obiectele de espositiune din cerculu loru se se espedeze dupa putintia tóte intr'unu singuru transportu.

11. Spesele transportului obiectelor de espositiune pána la Sibiu si retour le póta esponentulu.

12. Obiectele de espositiune se primescu in localitatile espositiunii dela 1/13 Iuliu pána la 13/25 Augustu 1881. Exceptiune dela acestu terminu facu productele próspete ale horticulturii si ale animaleloru vii, pentru cari obiecte se voru face la timpulu seu dispositiuni speciali.

13. Fie-care esponentu va primi dela comitétulu espositiunii unu certificatu, in care se va cuprinde numéru, sub care s'a primitu obiectulu seu si determinarea grupei, unde este asiediatu.

14. Obiectele se espunu sub firm'a producentiloru loru.

15. Esponentii suntu invitati a se declará, daca dorescu cá obiectulu loru se se venda si cu cátu, sau daca dorescu a-lu doná, a li se retrimite.

16. Comitétulu va luá mesurile necesarie pentru a scuti obiectele espuse de ori-ce dauna.

17. Obiectele de espositiune se supunu apretiarei unui juriu. — Dispositiuni speciali precumau si publicarea modalitatii de premiare voru urmá.

18. Obiectele de espositiune nu se potu scóte din localitatile espositiunii fara scirea si permissiunea comitétului.

19. Pána la terminulu deschiderei intrarea in localitatile espositiunii este oprita fie-caruia. Daca unu esponentu voiesce a-si asiediá si decorá insusi obiectele sale, elu póte avea intrare in localitatile espositiunii numai cu unu biletu, estradatu de presidentulu comitétului de espositiune.

20. Pentru servitiulu internu alu espositiunii se voru publicá la timpulu seu dispositiuni speciali.

21. Fie-care esponentu se obliga la respectarea si intocmai urmare a acestui regulamentu.

Nr. 6. E. R.

Votatu si statoritu in siediint'a comitétului espositiunii tienuta la Sibiu in 13/25 Novembre 1880.

Parieniú Cosm'a m. p.,
presiedinte.

Eugenu Brote m. p.,
secretariu.

Apelu catra toate damele romane.

Onorabile Dómne si Dumnisóre!
Amabile Sorori!

Un'a dintre cele mai nobile missiuni a secului nostru este ace'a de a ajuta pre cei lipsiti si a mângaiá pre cei necajiti. — Din acesta consideratiune manecându damele romane din Gherl'a, intr'unindu-se la 11 dec. an. tr. in siedintia plenaria, au hotaritu infientiarea unui **Fondu din care se se ajutore Elavii mai lipsiti ai institutului pedagogicu din Gherl'a, mai alesu in timpul candu acesti'a sunt atacati de morhuri.** — Inceputulu la infientia-rea acestui fondu s'au hotaritu a se pune prin arangea-rea unei loterie de manufacture ale dameloru romane de pretutindenea. — Vocea lipsei si a nepotentiei fratiloru nostri, — cari adese-ori nu au nici páne uscata pentru de a-si aliná fómee, ér' atacati de morhuri nu au cu ce se lecuí, — vorbesce destulu de elocinte la anim'a fie-carei'a dintre D.-vóstre; si pentru ace'a speramu cá

nici un'a nu ne veti denegá succursulu de lipsa la acesta intreprindere a nóstra, care tiéntesce la alinafea lipseloru si stergerea lacrimeloru. — In acesta firma sperantia ne adresamu la sémtilu de compatimire a D.-vóstre cu ro-garea se benevoliti a face cev'a lucru de mána si acel'a a ni-lu tramite pána la serbatorile sa. pasci, pentru de-alu pune între obiectele de sortire. — Ne veti deoblegá prea multu déca si pána atunci veti binevoli a ne avisá despre incuviintiarea cererei nóstre si luarea in lucrare a cutarei manufacture in scopulu indicatu. — Corespon-dintiale in acést'a privintia suntu a se tramite la adres'a V.-Presidentei *Ludovic'a Borgovanu n. Antonu*, — ér' ob-jectele de sortire la adres'a manipulantei *Mari'a C. Popu*.

Gherl'a, in 1 ianuarin 1881.

Mari'a L. Bercianu m. p.   *Aun'a C. Popu m. p.*
presidenta.   secretara.

Ludovic'a Borgovanu n. Antonu m. p.
v.-presidenta si comptabila.

Mari'a C. Popu m. p.   *Elen'a Biltiu m. p.*
manipulanta.   cassara.

SCAPATU DIN GUR'A MORTIEI.

In Shawforth, unu orasiu micu aprópe de Rochdale, traia unu omu, care se ocupá cu sa-parea de scavaturi in cercurile de bái (mine.) Elu era pot-ernicu si indura ostenelele cele mai mari pána ce, cá cei mai multi de clas'a s'a, a ispititu provedinti'a incercându incor-dari mai mari decátu cari le póte suportá forti'a omenesca. Cu doi ani inainte de acést'a ca de victima unui morbu, ce-i sdrunciná cu totulu constituti-unea corpului. Pána aci cásci-gându subsistenti'a familiei prin puterea braçiului seu, acum'a 'si vedea secatu isvorulu venitului ér' puçinelulu, ce si-a fostu eco-

nomisatu din cáscigulu mucei sale, se gatá. Abié scapá dintr'o bóla, si cadea intr'alt'a, pána cându bietulu omu a remasu numai umbra, incátu abia se poté tra-ge prin chilia; asia greu suferia de spasaturi si rheu-matizmu, cátu sermanulu omu abia poté respirá, si de órécé i era rusine a cerst, ér' lips'a 'lu siliá cá se in-treprinda cev'a pentru de-a se scapá pre sene si fami-li'a s'a de mórté de fómee, unii buni amici ai lui t-i cas-cigará cev'a ocupatiune fórte usióra (care acum o indeplenesce o copila mica.) Desf acést'a ocupatiune era tare usióra elu totu nu-o-a potutu indepleni, ajunsu fiendu la estrema nepotentia. — Mai greu inse si decátu a-si cascigá nutrementulu, i-éra de-a-lu mistut, cá-ci orga-nele lui de mistuitu erau in stare de suferintia si la parere sdruncinate cu totulu, fora lécu de sperantia. Dorerile stomacului seu mai nu se potú descrie si me-

dicii nu-lu poteau mántui. — In acést'a stare trista nesco amici ingrigiati i tramisera unu micu inseratu, prin care se laudá si recomandá proprietatile bune ale „Ex-trac-tului Shaker“ spre vindecarea dispepsiei si bóle-loru afine. Precum omulu care e aprópe se se innee, vediuendu unu paiu se prinde de elu, asia primi si dea-sulu medicin'a oferita. „Se intielege, cá pre atunci pa-cientulu va fi fostu numai scheletu. Folosindu inse „Extractulu“ Shaker“ 'si redobândi sanatatea si tari'a si scapá din gur'a mortiei. Reumatismulu si spas-murile, precum si neregularitatea in mistuire disparura repede, si dupa câteva luni omulu nostru era fú in stare de-a-si ineepe afacerile si a indepleni munc'a grea. Mai multu inca, elu continua cu medicin'a, desf au tre-cutu mai multu de 12 luni dela insanetosiare. — Voru constata toti de siguru cá acést'a este o cura cu totu-lu miraculósa. Ea se póte si documentá, cá-ci magistrulu postale seau ori-care altu omu cu véza din Shawforth va intari adevéru celoru disé. Numitulu omu se chiama *Thomas Briggs* si locuesce in Peel Terrace in orasiulu Shawfort lângá Rochdale in Angli'a.

Si acést'a de mai susu nu este unu casu singura-tecu, cá-ci acel'asi extractu a avutu rezultatele cele mai miraculóse, si déca cetitorii dorescu documente, se-mi scrie, si le voiu tramite si o suta, cari asemenea aréta valórea „Extractului Shaker.“ — Aprópe unu mi-lionu de flacóne din acést'a medicina s'au vendutu in anulu trecutú 1880 in Marea Britania, mai fora a-o anunciá; si acést'a enorma vendere a fostu mai cu séma rezultatulu recomandarei acelor'a, cari au trasu folosu din intrebuintiarea acestei medicine. Nice o medicina nu s'a vendutu undev'a in asia mare mesura intr'unu tempu atátu de scurtu dela introducerea ei; si prin ur-mare se póte constata fora de cea mai mica indoiala cá medicin'a acést'a se bucura de cea mai mare trecere.

Deposite din acést'a medicina se afla: in *Gherl'a (Szamosújvár)* la *N. F. Negrutiu*, — in *Aradu* la *Ferd. Csaja* si la *Mat. Roznyai*, — in *Budapest'a* la *Jos. Török (Königsgasse nr. 7.)*, — in *Oradea mare* la *Georg. Nyiri*, — in *Sibit'u* la *Aug Teutsch*, — in *H. M. Vásárhely* la *Iuliu Kiss*, — in *Caransebesiu* la *J. F. Müller*, — in *Clusiu* la *Ioanu Biró* si *Nic. Széki*, — in *Brasiovu* la *Frid. Steiner jun.* la *Ed. Kugler*, si la *Dem. Eremias*, — *Oravitia* la *A. C. Knobloch*, — in *Segedin* la *Alb. Kovács*, — in *Versetiu* la *G. Bienérth*, — in *Alba Iulia* la *Iuliu Fröhlich*, in *Maros Vásárhely* la *Dan. Bernády*.

Proprietaria A. J. Withe; Agentura principale si vendera cu toptamulu pentru Ungari'a, Transilvani'a si Croati'a se afla la *Jos. Török* apotecariu in *Budapest'a (Königsgasse nr. 12.)*

Assecurati-ve semenaturile vóstre contr'a grindinei!

Societatea Actiunara Franco-Ungara
 DE
ASSECURATIUNE
 IN BUDAPEST'A
 — FRANCO-HONGROISE. —

din a carei capitalu foundationalu staveritu in suma de

20 milli6ne franci séu 8 milli6ne floreni in auru

s'a depasu deja prin actiunari in bani gata

10 milli6ne franci séu 4 milli6ne floreni in auru

cari s'au ellocatu parte in cele mai de frunte bance din capitala parte in hartie de statú ung.

primésece assecuratiuni:

1. *contr'a daunelorú causate prin focu si explosiune, in edificia si obiecte miscátore;*
2. *contr'a daunelorú causate prin grindina in totu soiulu de produse economice;*
3. *contr'a daunelorú causate prin transportu in ori-ce bonuri séu marfuri espedate pe uscata ori pe apa;*
4. *contr'a daunelorú de ch6mage, adecá a daunelorú cari in casuri de focu ori explosiune urméza din impu6inarea venitului ori intrerumperea séu chiar' incetarea muncéi;*
5. *contr'a daunelorú causate prin spargere de iegi — gémuri la ferestri, oglindi etc;*
6. *pe viét'a omului, in spe6ia: assecuratiuni de capitale, eventualminte si cu adáptare de a se esolvi inainte de móрте la unu anumitu terminu, assecuratiuni de renta, pensiune si zestre*

Acésta societate, in fruntea carei'a stáu Domnii **Stefanu Bit6** cá presiedente, **Br. Bela Bánhidý** si **Eugeniu Bontoux** cá vicepresiedenti si **Ludovicu Moskowitz** cá directoru generalu, avendu capitalulu foundationalu mai susu mentionatu, *tende onoratului buplicu assecuratoriú deplena garantie in t6te privintiele; si la contractarea de assecuratiuni offera cele mai avantagi6se conditiuni si cele mai mari favoruri possibili, — ér' daunele obveniente le reguléza si reint6rce in tempulu celu mai scurtu si in modulu celu mai convenabilu.*

Offertele de assecuratiuni le primésece si deslusirile necesarie le da cu t6ta promptudinea Directiunea Societatéi din Budapest'a, precum si t6te agenturile principale si cercuale si alti plenipotentiatu ai Societatéi.

3.

Assecurati-ve superedificatiile vóstre contr'a focului!

Assecurati capitalu pentru benefeciile v6stre si pentru urmasii vostri!

Assecurati-ve capitalu pentru elementelorú district6ri!